

Izvještaj o analitičkom pregledu usklađenosti zakonodavstva Crne Gore

Poglavlje 10 – Informatičko društvo i mediji

Datum održavanja sastanaka analitičkog pregleda:

Ekspalanatorni sastanak: 6 – 7. decembar 2012.

Bilateralni sastanak: 21 – 22. januar 2013.

I. SADRŽAJ POGLAVLJA

Pravna tekovina o informatičkom društvu i medijima teži da ukloni prepreke u cilju efikasnog funkcionisanja unutrašnjeg tržišta elektronsko-komunikacionih usluga i mreža, kao i da promoviše konkurenciju i štiti interese potrošača u ovom sektoru, uključujući i univerzalni pristup osnovnim savremenim servisima. Takođe, sadrži pravila o uslugama informatičkog društva i transparentan, predvidiv i efikasan regulatorni okvir za audiovizuelne medijske usluge u skladu s evropskim standardima. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) predviđa saradnju između EU i Crne Gore u oblasti audiovizuelnih medijskih usluga, kao i elektronsko komunikacionih mreža i usluga, uključujući i razvoj informatičkog društva. Krajnji cilj, kao što je navedeno u relevantnim odredbama SSP-a, jeste usvajanje pravne tekovine od strane Crne Gore.

Digitalna agenda za Evropu (DAE) daje okvir strategiji za informacione i komunikacione tehnologije (ICT) u Evropskoj uniji i jedna je od sedam vodećih inicijativa Strategije Evropa 2020. Cilj DAE je da obezbijedi održive ekonomske i socijalne prednosti digitalnog jedinstvenog tržišta zasnovanog na ultrabrzom internetu. Revizija DAE usvojena u decembru 2012. usmjerava Digitalnu agendu ka daljem stimulisanoj digitalne ekonomije kroz ključne transformativne aktivnosti kao što su: novo i stabilno širokopojasno regulatorno okruženje; nove infrastrukture javnog digitalnog servisa i Strategija i Direktiva EU o računarskoj bezbjednosti.

II. USKLADIVANJE I IMPLEMENTACIONI KAPACITETI

U ovom dijelu dat je sažeti prikaz informacija koje su do sada dobijene od Crne Gore i tokom sastanka o analitičkom pregledu.

Crna Gora je istakla da prihvata pravnu tekovinu u pogledu Informatičkog društva i medija, kao i da ne očekuje nikakve poteškoće pri implementaciji pravne tekovine do pristupanja.

Digitalna agenda za Evropu (DAE)

Crna Gora je navela da su strategije i planovi na nacionalnom nivou usklađeni sa zahtjevima Digitalne agende za Evropu.

Strategijom razvoja informacionog društva Crne Gore (2012-2016) akcenat je stavljen na pet stubova razvoja: ICT održivost, ICT za zajednicu, ICT za državnu upravu, ICT za ekonomski razvoj i razvoj medija i radio difuznog sektora. Planovi za razvoj širokopojasne mreže obuhvaćeni su Strategijom i ovdje je akcenat na mjerama za dostizanje širokopojasnog pristupa 25% do 2014. i 40% do 2016.

Crna Gora je istakla potrebu za daljim napredovanjem u pogledu širokopojasnog pristupa kao i, generalno, ostvarenju ciljeva DAE. U oktobru 2012. procenat fiksnog širokopojasnog pristupa na 100 stanovnika bio je 13.9%, uz postojanje značajne razlike između opština.

U pogledu **brzog i ultrabrzog pristupa internetu**, 34% domaćinstava je povezano na xDSL mrežu, oko 2% domaćinstava ima optički kabal i oko 10% ima fiksni bežični ili

mobilni bežični pristup. Crna Gora procjenjuje da samo 21% pretplatnika internet usluga ima pristup širokopojasnim mrežama brzinom koja prelazi 2 Mbps.

Kreiranje politike i njena implementacija su u nadležnosti Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije.

U oblasti jedinstvenog digitalnog tržišta, Crna Gora trenutno ima fragmentisano tržište koje je svedeno na nacionalne portale (s ograničenim mogućnostima za prekogranične aktivnosti) i tržištu nedostaje interoperabilnost.

U pogledu pouzdanosti i bezbjednosti, Crna Gora je 2011. formirala Kompjuterski tim za reagovanje u incidentnim situacijama (CIRT) kao odjeljenje u Ministarstvu za informaciono društvo i telekomunikacije i planira da usvoji nacionalnu strategiju u ovoj oblasti.

Što se tiče e-inkluzije, Crna Gora je istakla da je cilj dostizanje nivoa internet penetracije od 75% do 2015. Do kraja 2014, 65% ugroženih socijalnih grupa bi trebalo da stekne informatičku pismenost a 85% do 2016. Preduzeti su koraci u cilju rješavanja pitanja e-inkluzije marginalizovanih grupa s naglaskom na e-pristupačnost za sve, digitalnu pismenost za sve i ICT u poslovanju.

U pogledu prednosti koje ICT omogućava društvu, Crna Gora već učestvuje u ICT Programu podrške (ICT PSP) koji je dio Okvirnog programa za konkurentnost i inovacije (CIP).

II.a. Elektronske komunikacije i informacione i komunikacione tehnologije (ICT)

Crna Gora je liberalizovala elektronsko komunikacione mreže i usluge januara 2004. Zakon o elektronskim komunikacijama je donijet 2008. i mijenjan je nekoliko puta s posljednjom izmjenom u januaru 2013. Crna Gora je navela da se zakon trenutno mijenja. Očekuje se da će novi nacrt zakona, u potpunosti usklađen s EU Telekom paketom 2009 (revizija regulatornog okvira EU za elektronske komunikacije 2002) uključujući i Regulativu (EZ) 1211/2009 o uspostavljanju BEREC-a, biti usvojen u 2013.

Sadašnji Zakon o elektronskim komunikacijama predstavlja glavni zakonodavni okvir u Crnoj Gori, koji sadrži, između ostalog, i odredbe o promovisanju otvorenog tržišta i konkurencije, nediskriminaciji u tretiranju preduzeća i promovisanju interesa potrošača. Međutim, Crna Gora navodi potrebu unapređenja zakona u dijelu imenovanja i razrješenja članova Savjeta i izvršnog direktora nacionalnog regulatornog tijela - Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (EKIP). Takođe, neophodne su dopune u dijelu žalbene procedure i nadležnosti Ministarstva nad nacionalnim regulatornim tijelom. Crna Gora je istakla da će sve ovo biti regulisano novim nacrtom zakona. EKIP je podnijela žalbu Ustavnom sudu na članove Zakona o elektronskim komunikacijama koji se odnose na automatsko razrješenje Savjeta i izvršnog direktora ukoliko Skupština ne odobri njihov finansijski izvještaj.

Crna Gora je navela da su principi upravljanja radio-frekvencijama, izvori numeracija i adresiranja i mehanizmi obezbjeđenja prava puta, kolokacije i zajedničko korišćenje

infrastrukture (*facility sharing*) u skladu s pravnom tekovinom EU. Crna Gora je istakla usklađivanje s Direktivom 2009/136/EZ o pravima građana Telekom paketa 2009 kroz novi Zakon o elektronskim komunikacijama.

Crna Gora je navela da je Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije nadležno za oblasti regulatornog okvira za mreže i usluge i radio spektar (65 zaposlenih, 10 u odsjeku za elektronske komunikacije).

EKIP trenutno ima 68 zaposlenih. Finansiranje nacionalnog regulatornog tijela zasniva se na procentu godišnjeg obrta operatera. Nacionalno regulatorno tijelo predlaže i sprovodi budžet, o čemu podnosi godišnji izvještaj. Godišnji izvještaj, uključujući i finansijski izvještaj, usvaja Skupština. Ukoliko se finansijski izvještaj ne usvoji, Skupština može razriješiti Savjet i izvršnog direktora regulatornog tijela. Sadašnji zakon je izmijenjen i dopunjen u januaru 2013. čime je omogućen prenos bilo kakvog viška iz budžeta regulatornog tijela u državni budžet. Izmjenom se navodi da je ova privremena mjera na snazi do januara 2016. Protiv odluka regulatornog tijela mogu se podnositi prvostepene žalbe Ministarstvu za informaciono društvo i telekomunikacije. Žalbeni postupak regulatornog tijela i Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije mora biti okončan u roku od 50 dana. Godišnje se donese između 80 i 100 odluka.

Kako je Crna Gora istakla, nacionalno regulatorno tijelo je završilo prvi krug **analize tržišta** shodno Preporuci Komisije iz 2007. o relevantnim tržištima proizvoda i usluga (C(2007) 5406) u okviru sektora elektronskih komunikacija, koja podliježe prethodnoj regulativi u skladu s Okvirnom direktivom o elektronskim komunikacijama 2002/21/EZ. Na svih sedam tržišta, nacionalno regulatorno tijelo nametnulo je čitav niz regulatornih mjera uključujući kontrolu maloprodajnih cijena, obavezu veleprodajnog pristupa uključujući interkonekciju, izbor i predizbor operatera, veleprodaju iznajmljenih linija, razvezanu lokalnu petlju, veleprodaju širokopolasnog pristupa i kontrolu veleprodajnih cijena.

Aprila 2009. EKIP je potpisala sporazum o saradnji s Agencijom za zaštitu konkurencije s ciljem osiguravanja konkurencije i sprečavanja štetnih posljedica usljed nedostatka konkurencije na tržištu elektronskih komunikacija.

Crna Gora je istakla da se Zakon o svojinsko-pravnim odnosima bavi pitanjem prava puta. Novi nacrt zakona o elektronskim komunikacijama će uključiti odredbe o pravu puta. Zakon o elektronskim komunikacijama tretira pitanje **zajedničkog korišćenja infrastrukture**.

Kako je Crna Gora navela, tradicionalni operator nije funkcionalno razdvojen i mreža i ostale usluge su i dalje u istom vlasništvu. Odredbe o **univerzalnom servisu i pravima krajnjih korisnika** pokrivena su Zakonom o elektronskim komunikacijama. Telefonske govornice nisu uključene u minimalne usluge propisane univerzalnim servisom. Mehanizam vansudskog rješavanja sporova postoji između pružalaca usluga i krajnjih korisnika i nacionalno regulatorno tijelo može uvesti nivo kompenzacije ukoliko je to neophodno. Novi nacrt zakona će uključiti odredbe o neutralnosti mreže (koje nisu pokrivena trenutnim zakonom). Crna Gora je iskazala interesovanje za usaglašavanje s **Regulativom o romingu** (EZ) br. 544/2009 u što kraćem mogućem roku.

Odredbe o **pristupu interkonekciji i samoj interkonekciji** uređene su Zakonom o elektronskim komunikacijama ali je Crna Gora prepoznala da to nije u skladu sa Telekom paketom 2009. jer je Zakon iz 2008.

U oblasti **radio spektra**, Crna Gora je ukazala na to da je, shodno Zakonu o digitalnoj radio difuziji, rok za ukidanje analognog signala 17. jun 2015, ali tek treba da se odredi metodologija. Nacionalno regulatorno tijelo zaduženo je za usvajanje planova dodjele radio frekvencija i kontroliše njihovo sprovođenje. Postoji tabela za dodjelu nacionalnih radio frekvencija. U toku je izrada studija o mogućnostima korišćenja digitalne dividende (790 – 862 MHz) u Crnoj Gori.

II.b. Usluge informatičkog društva

Crna Gora je navela da Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije koordinira kreiranje politike informacionog društva i njeno sprovođenje.

U oblasti **elektronske trgovine**, Crna Gora je istakla da je zakonodavstvo u velikoj mjeri usaglašeno s propisima EU. Shodno tome, crnogorski Zakon o elektronskoj trgovini (80/04, 41/2010) je u velikoj mjeri usaglašen s Direktivom EU 2000/31/EZ o elektronskoj trgovini. Pripremljen je nacrt izmjena i dopuna, u cilju potpunog usaglašavanja.

Kada je u pitanju crnogorsko zakonodavstvo u dijelu **usluga uslovnog pristupa**, istaknuto je da je ono u velikoj mjeri usaglašeno s propisima EU. Po iskazima crnogorske strane, Zakon o elektronskim medijima (br. 46/10, 40/11, 53/11) u velikoj mjeri je usaglašen s Direktivom 98/84/EZ o pravnoj zaštiti usluga koje se zasnivaju na uslovnom pristupu ili usluga koje pružaju uslovni pristup. Istaknuto je da je Crna Gora svjesna potrebe usaglašavanja s Direktivom o uslovnom pristupu u dijelu usluga informatičkog društva koje nisu pokrivene aktuelnim zakonodavstvom, Crna Gora je navela da će se usaglašavanje izvršiti revizijom relevantnih zakona u 2013.

U pogledu **elektronskog potpisa**, Crna Gora je navela da je Zakon o elektronskom potpisu, usvojen 2003, a izmijenjen i dopunjen 2005. i 2010, u potpunosti usaglašen s Direktivom 1999/93/EZ. Uz Zakon su donešeni: Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja evidencije i registra davalaca usluga certifikovanja, Pravilnik o mjerama i procedurama zaštite certifikata i podataka vezanih za potpisnike i Pravilnik o mjerama zaštite elektronskog potpisa i naprednog elektronskog potpisa.

Što se tiče **ponovne upotrebe informacija javnog sektora**, Crna Gora je ukazala na to da Zakon o slobodnom pristupu informacijama koji je usvojen 2005. i izmijenjen i dopunjen nekoliko puta od tada, poslednji put 2012, takođe pokriva odredbe Direktive 2003/98/EZ.

Crna Gora je navela da je u pripremi novi Zakon o **elektronskoj upravi** i očekuje se da će biti završen 2013. U oblasti elektronskog zdravstva, Crna Gora je istakla da je razvoj integralnog informacionog sistema zdravstva u poodmakloj fazi ali je i prepoznala da je potrebno dalje unapređivati zakonodavstvo u ovoj oblasti.

II.c. Audiovizuelna politika

U pogledu opšteg okvira, Crna Gora je istakla da zakonodavstvo u oblasti medija obuhvata sve osnovne slobode, kao što su sloboda izražavanja, medijska sloboda i sloboda prijema i prenosa televizijskog programa. Okosnicu zakonodavstva čine Zakon o medijima, Zakon o elektronskim medijima i Zakon o javnim radio-difuznim servisima. Za oblast audiovizuelne politike nadležna institucija je Ministarstvo kulture koje trenutno ima tri zaposlena koji rade u ovoj oblasti. Agencija za elektronske medije je regulatorno tijelo za audiovizuelne medijske usluge. Agencija trenutno ima 20 zaposlenih. Crna Gora je prepoznala da Agencija trenutno nema kapacitet da kontinuirano vrši monitoring pružaoca medijskih usluga van glavnog grada. Agencija je funkcionalno nezavisna od državnih organa i pravnih i fizičkih lica koja se bave proizvodnjom i emitovanjem audiovizuelnih medijskih usluga. Agencija dostavlja svoje operativne i finansijske planove i izvještaje Skupštini na odobravanje. Zakon o elektronskim medijima trenutno je u fazi izmjena s ciljem ukidanja obaveze da budžet Agencije za elektronske medije odobrava Skupština, kao i obaveze dostavljanja finansijskih i drugih operativnih izvještaja Skupštini Crne Gore.

Crna Gora je ukazala na to da je zakonodavstvo u velikoj mjeri usklađeno s Direktivom o audiovizuelnim medijskim uslugama (2010/13/EU). Zakon o elektronskim medijima koji je donijet 2010. i izmijenjen 2011. i Zakon o medijima koji je donijet 2002. čine opšti pravni okvir u ovoj oblasti u Crnoj Gori. Zahtjevi audiovizuelnih medijskih usluga koji se tiču promocije evropskih djela i nezavisnih djela (npr. kvote) označeni su od strane Crne Gore kao dio za koji je potrebno usvojiti nova podzakonska akta. Djelatnost Nacionalnog javnog servisa RTCG uređena je Zakonom o javnim radio difuznim servisima Crne Gore koji je usvojen 2008, a izmijenjen i dopunjen 2012. Savjet RTCG djeluje u interesu javnosti i nezavisan je od svih državnih organa ili organizacija i lica koja su uključena u proizvodnju i emitovanje audiovizuelnih medijskih usluga. RTCG se finansira od doprinosa iz državnog budžeta (1,2 % budžeta), prihoda od reklama i ostalih sopstvenih prihoda od prodaje audiovizuelnih djela i sponzorstava.

Po pitanju **filmskog naslijeđa**, Crna Gora je istakla da se primjenjuju evropske preporuke.

III. PROCJENA STEPENA USAGLAŠENOSTI I KAPACITETA ZA SPROVOĐENJE

U cjelini posmatrano, Crna Gora je već dostigla dobar nivo usaglašenosti s pravnom tekovinom u oblastima koje pokriva ovo poglavlje. Međutim, pravno usaglašavanje je samo djelimično u pogledu pravne tekovine za oblast elektronskih komunikacija. Zakonodavstvo još uvijek nije usaglašeno s EU Telekom paketom 2009. Crna Gora treba da obezbijedi potpunu usaglašenost s pravnom tekovinom u oblasti elektronskih komunikacija, kao i da obezbijedi sredstva potrebna za njeno sprovođenje.

U oblasti audiovizuelne politike ostaje da se usvoje određene izmjene i dopune zakona kako bi se kompletiralo usaglašavanje s evropskim medijskim standardima, prvenstveno mjerodavne preporuke i deklaracije OEBS-a, Savjeta Evrope i Evropske komisije, kao i s Direktivom o audiovizuelnim medijskim uslugama.

Administrativni kapaciteti Crne Gore na polju informatičkog društva i medija su, uopšteno posmatrano, na zadovoljavajućem nivou. Međutim, kapacitet Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije i Agencije za elektronske medije je ograničen. Crna Gora treba da unaprijedi administrativne kapacitete u skladu sa zahtjevima pravne tekovine EU.

Digitalna agenda za Evropu (DAE)

Kad je riječ o sprovođenju DAE, pripreme koje se obavljaju na nacionalnom nivou su u velikoj mjeri u skladu sa zahtjevima same DAE. Međutim, ciljevi Crne Gore vezani za širokopojasnu mrežu (broadband) još nisu usklađeni s ciljevima DAE i treba težiti tome da se relevantnim nacionalnim strategijama pokriju svi drugačiji aspekti sveobuhvatne i operativne strategije, kao što je istakla Evropska komisija u svom Radnom dokumentu od 21. marta 2012. (SWD(2012) 68 final/2) o sprovođenju nacionalnih planova za širokopojasnu mrežu. Penetracija širokopojasnog interneta značajno je niža od one koju je EU dala kao ciljnu u DAE.

Crna Gora je pozvana da učestvuje u radu Grupe na visokom nivou za Digitalnu agendu, a već je učesnica Programa podrške politikama za primjenu ICT-a (ICT PSP) koji je dio Okvirnog programa za konkurentnost i inovacije (CIP).

III.a. Elektronske komunikacije i informacione i komunikacione tehnologije (ICT)

Što se tiče elektronskih komunikacija i informacionih i komunikacionih tehnologija, crnogorski zakonski propisi treba da se izmijene i dopune da bi se osigurala nezavisnost regulatora. Nezavisnost regulatora trenutno ugrožavaju apelaciona i nadzorna ovlaštenja Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije. Isto važi i za neke od uslova za razrješenje predsjednika i članova Savjeta Nacionalnog regulatornog tijela, koji su nejasni. Ukoliko Skupština ne usvoji finansijski izvještaj Nacionalnog regulatornog tijela, Savjet i izvršni direktor Nacionalnog regulatornog tijela biće razriješeni sa dužnosti. Osim toga, iako su odluke Nacionalnog regulatornog tijela pravosnažne, one nisu konačne u upravnom postupku i na njih može da se uloži žalba Ministarstvu.

Što se tiče transfera viška budžeta Nacionalnog regulatornog tijela u državni budžet, Crna Gora treba da vodi računa da njeni zakonski propisi budu u skladu sa članom 12 Direktive o autorizaciji 2002/20/EZ.

Osim toga, zakonski propisi Crne Gore treba da budu donijeti u skladu sa članom 3 stav 2, kao i ostalim odredbama Direktive o autorizaciji, kako bi se obezbijedilo pružanje usluga elektronskih komunikacija od strane regulatora bez ikakve zvanične odluke.

Potrebno je utvrditi odredbe date u članu 3 stav 2 Okvirne direktive o funkcionalnom razdvajanju elektronsko komunikacione mreže i drugih usluga.

Potrebno je obezbijediti usklađivanje s odredbama relevantnih tržišta, saglasno EU Telekom paketu 2009. Osim toga, obaveze obavještanja iz člana 7 Okvirne direktive 2002/21/EZ treba da budu sadržane u samom zakonu. Crna Gora treba da osigura da Nacionalno regulatorno tijelo ima potreban administrativni kapacitet, kad BEREC regulativa počne da

se primjenjuje na Crnu Goru.

Odredbe iz Direktive o pristupu 2002/19/EZ, koja je revidirana 2009, uključujući i one o zajedničkom korišćenju komunikacione infrastrukture, treba da budu obuhvaćene zakonskim propisima iz oblasti elektronskih komunikacija.

Neutralnost mreže nije obuhvaćena važećim Zakonom o elektronskim komunikacijama.

U pogledu **univerzalnog servisa**, Crna Gora treba da osigura da je njen trenutni pregled obaveza univerzalnog servisa u skladu s pravnom tekovinom EU, naročito Direktivom 2009/136/EZ o pravima korisnika (dio EU Telekom paketa 2009). Član 15 Direktive o univerzalnom servisu (2002/22/EZ) odnosi se na nadležnost Komisije da sagleda obim primjene ove Direktive a ne na nacionalne nadležnosti.

Crna Gora je realizovala prenos broja i za fiksne i za mobilne mreže, ali ne ispunjava zahtjeve za prenos broja u roku od jednog dana.

Što se tiče privatnosti i elektronskih komunikacija, Crna Gora treba da primijeni odredbe Direktive 2009/136/EZ¹ (dio EU Telekom paketa 2009).

U dijelu **politike radio spektra**, Crna Gora treba da ispuni zahtjeve vezane za uslove dostupnosti i efikasno korišćenje radio spektra shodno Odluci 2002/676/EZ i 2012/243/EU.

III.b. Usluge informacionog društva

Crna Gora je velikim dijelom uskladila oblast usluga informatičkog društva s pravnom tekovinom EU i ima neophodan administrativni kapacitet.

Vezano za usklađivanje s **Direktivom o elektronskoj trgovini** 2000/31/EZ, Crna Gora treba da obezbijedi da je načelo zabrane prethodnog odobrenja za pružanje usluga informacionog društva implementirano u domaće zakonodavstvo. Kad je riječ o ostalim osnovnim načelima Direktive o elektronskoj trgovini, na primjer poznavanje načela unutrašnjeg tržišta i odgovornost među pružalocima usluga, postignut je visok nivo usklađenosti. Kada je riječ o transponovanju **Direktive o uslovnom pristupu**, zakonski propisi Crne Gore su u velikoj mjeri u skladu s pravnom tekovinom EU. Međutim, važeći zakonski propis koji se tiče medijskih usluga treba da se proširi i na usluge informacionog društva.

Zakonski propisi Crne Gore usklađeni su s Direktivom o **elektronskom potpisu** 1999/93/EZ.

U pogledu **povjerenja i bezbjednosti**, Crna Gora je uspostavila Tim za rješavanje kompjuterskih incidenata (CIRT) kao sektor u sklopu Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, kako propisuje aktivnost 38 DAE.

¹ Izmjene i dopune Direktive 2002/22/EZ o univerzalnim usugama i pravima korisnika vezano za elektronske komunikacione mreže i usluge, Direktive 2002/58/EZ o obrađivanju ličnih podataka i zaštiti privatnosti u sektoru elektronskih komunikacija i Regulative (EZ) Br. 2006/2004 o saradnji između državnih organa odgovornih za sprovođenje zakona o zaštiti potrošača.

Što se tiče **ponovne upotrebe informacija javnog sektora**, potrebno je uskladiti zakonske propise s odredbama Direktive 2003/98/EZ.

Crna Gora teži usvajanju novog zakona o **elektronskoj upravi**, čiji se finalni nacrt očekuje u 2013. Novi zakon treba da sadrži odredbe o prekograničnim uslugama, u skladu s Akcionim planom EU za elektronsku upravu.

Kad je riječ o **elektronskom zdravstvu**, u crnogorskim zakonskim propisima i aktivnostima koje se sprovode na ovom polju treba uzeti u obzir Akcioni plan EU za elektronsko zdravstvo 2012-2020.

III.c. Audio-vizuelna politika

U oblasti audio-vizuelne politike, crnogorski zakonski propisi su u velikoj mjeri u skladu s Direktivom o audio – vizuelnim medijskim uslugama (AVMS).

Komisija će pratiti napredak u sprovođenju Direktive o audio-vizuelnim medijskim uslugama, naročito nezavisnost Agencije za elektronske medije i napredak ostvaren vezano za pravilnu primjenu važećih zakonskih propisa o medijima. Crna Gora treba da obezbijedi administrativni kapacitet dovoljan u pogledu zahtjeva Direktive o audio-vizuelnim medijskim uslugama. Potrebno je ojačati kapacitet Regulatora u dijelu monitoringa.

Što se tiče javnog radio difuznog servisa, Crna Gora treba da poštuje pravnu tekovinu Savjeta Evrope, naročito preporuku br. (96) 10 o garanciji nezavisnosti javnog radio difuznog servisa (i prateće smjernice) i Preporuke 1878 (2009) o „Finansiranju javnog radio difuznog servisa“. Dobro funkcionisanje javnog medijskog servisa je jedan od ključnih elemenata za obezbjeđivanje medijskog pluralizma.

Crnogorski zakonski propisi i prakse vezane za **filmsko nasljeđe** su u skladu s Preporukom 2005/865/EZ.